

SARS E AMOGELA BOETAPELE BJA TŠA DITŠHELETE

3 Julae 2024 — Khomišinare wa Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS) Mra. Edward Kieswetter, o amogela go thwalwagape ga Mra. Enoch Godongwana, bjale ka Tonakgolo ya Ditšhelete le Ngaka David Masondo bjale ka Motlatša Tonakgolo ya Ditšhelete, gammogo le go thwalwa ga Mra. Ashor Sarupen bjale ka Motlatša Tonakgolo ya Ditšhelete wa bobedi.

Khomišinare gape o katološeditše ditebogo ka go lakaletša maloko a mampsha ao a thwetšwego a Tonakgolo le Batlatša Tonakgolo, a laeditše kholofelo ya gore ye ke mehla ya go thakgatša ya histori ya temokerasi ya rena.

Khomišinare Kieswetter o laeditše kholofelo ya gagwe gore, ka fase ga ketapele ya Tonakgolo Godongwana, naga e tla tšwelapele go tšweletša tsela ya tiišetšo ya thekgo ya ditšhelete tšeo di tla beago Afrika Borwa maamong a kgolo ya ekonomi. Mešomo ya Batlatša Tonakgolo, ka go šoma mmogo kgauswi le Tonakgolo go tšwetšapele kgolo ya ditšhelete tša naga go tloga maamong a go se gatele pele go ya go maamong a kgatelopele go šogana le ditlhohlo tša naga tša ekonomi ya leago, kudu maemo a godimo a hlokego ya mošomo, go tlo ba bohlokwa kudu. Tiišetšo ya ditšhelete e tlo ba bohlokwa kudu le go maemo a tšweletšo e ntši ya phihlelelo ya kgolo. Tatedišo ya nepo ya tiišetšo ya ditšhelete ke phepho ya boipušo bja ditšhelete bja naga ka go koleka metšhelo ka moka yeo e kolotwago mmušo. SARS e dula e ikgafetše go fana ka thekgo mošomong wo wa go tliša diphetogo.

Bjale ka naga, re keteka mengwaga ye 30 ge e sa le go ba le dikgetho tša histori tša temokrasi tša Aporele 1994. Tihomo ya Molao wa SARS, 1997 (Molao wa 34 wa 1997), wo o theilego SARS, o bjale ka o mongwe wa ditšwetšopele tšeo di beilego motheo wa Afrika Borwa wa tlhokomelo le mokgwa wa thekgo ya pholisi ya ditšhelete, bjale ka ge e tšweleditše kaonafalo yeo e bego e sa kago ya ba gona pele ka dikoleka tša ditseno tša motšhelo.

Mengwageng ya go feta ye 30, dikoleka tša motšhelo di oketšegile go tloga ka R113.8 billion ka 1994/95 go fihla ka R1 740.9 billion ka 2023/24, ka hlakantšhetšo ya tekanyo ya ngwaga ka ngwaga ya 9.9% le palogare ya kabo ya motšhelo go GDP ya 22.2%. Go tloga ka 1997, SARS e kolekile palo ya go feta R21.2 trillion bakeng sa tšwetšopele ya selegae le ekonomi ya naga. SARS e gare e kaonafatša tsenyatšhomong ya yona ya ditseno go ya le lenaneothero la leano la yona bjale ka ge le tiišeditšwe ke sešene ya tekolo ya Komiti ya Dikhuduthamaga yeo e bego e swerwe ka Mei 2024 le Foramo ya Bolaodi bja Setšhaba yeo e bego e swerwe ka June 2024, go tlhohlomiša Phegelelo ya Leano la Obamelo ka Boithaopo mo mengwageng ye mehlano ye e latelago.

SARS e tšwelapele go latela Mošomo wa Boineelo le go tšwelapele go kgato yeo e latelago ya leeto la yona la kagoleswa. Leeto le ke la kagoleswa ya SARS yeo e lego “SARS ya sebjalebjae ya bohlale bja go se sodiše bja go tshephagala gape bja go kgatlhiša”. Leeto le le thekgwa ke teko ya go oketša ditseno ka phihlelelo ya kotlelo ya data, bohlale bja ekišo le kago ya theknolotši. Se se tla thuša go fana ka hlathollo le tiišetšo le go dira bonolo le go kgontšha balefela motšhelo go dira ditransekšene le

SARS gammogo le go kgesa le go thibela bomenetša. Gape se se tla kaonafatša ditirelo go balefela motšhel, go ya ka moano wa SARS wa “go se fane ka ditirelo tše kaone ga se go fana ka ditirelo le ga tee”.

Se se tlo fihlelelwa ka tirišanommogo ya phethagalo gape ya mohola le baswarakabelo ka moka ka go mokgwatšhomo wa motšhelo wo o fanago ka dikholego ka botlalo go balefela motšhelo le bagwebi, mmušo le setšhaba. SARS e tlo maatlafatša thekgo ya babangwe go rarolla ditlhohlo tša taolo ya motšhelo le kaonafatšo ya obamelo ya motšhelo ka boithaopo.

Setheo se letetše tirišanommogo e botse ya sehlophatšhomo sa ditšhelete, ka fase ga ketapele ya Tonakgolo go fihlelela tagafara ya yona.

Go hwetša tshedimošo enngwe, ka kgopelo ikgokaganye le SARS go SARSMedia@sars.gov.za

SEPHETHO